EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 13. 4. 2021
COM(2021) 183 final

2021/0098 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má zaujať v mene Európskej únie v Rade pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva Svetovej obchodnej organizácie

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. PREDMET NÁVRHU

Tento návrh sa týka rozhodnutia o pozícii, ktorá sa má zaujať v mene Únie v Rade pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Rada pre TRIPS“) v súvislosti s plánovaným prijatím rozhodnutia o žiadosti o predĺženie prechodného obdobia podľa článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS pre najmenej rozvinuté členské krajiny.

2. KONTEXT NÁVRHU

2.1. Dohoda o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva

Cieľom Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (ďalej len „Dohoda TRIPS“) je okrem iného zabezpečiť primerané normy a zásady týkajúce sa dostupnosti, rozsahu a použitia práv duševného vlastníctva súvisiacich s obchodom, ako aj účinné a vhodné prostriedky na ich presadzovanie a účinné a urýchlené postupy na mnohostranné predchádzanie sporom medzi vládami a ich urovnávanie. Dohoda TRIPS sa vzťahuje na tieto práva duševného vlastníctva: autorské práva a práva súvisiace s autorským právom, ochranné známky, zemepisné označenia vrátane označení pôvodu, priemyselné vzory, patenty vrátane ochrany nových odrôd rastlín, topografie integrovaných obvodov a nezverejnené informácie. Dohoda TRIPS nadobudla platnosť 1. januára 1995.

Európska únia je zmluvnou stranou Dohody TRIPS[1].

2.2. Rada pre TRIPS

Rada pre TRIPS dohliada na fungovanie dohody TRIPS. Rada pre TRIPS na svojich pravidelných zasadnutiach slúži ako fórum na diskusiu o obchodných aspektoch ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva, na ktoré sa vzťahuje dohoda TRIPS. Rada pre TRIPS pôsobí pod všeobecným vedením Generálnej rady WTO. Je prístupná pre všetkých členov WTO a pre pozorovateľov schválených členmi. Rada pre TRIPS prijíma rozhodnutia konsenzom. Podľa článku 33 rokovacieho poriadku Rady pre TRIPS[2] platí, že ak v Rade pre TRIPS nie je možné dospieť k rozhodnutiu konsenzom, predmetná záležitosť sa postúpi na rozhodnutie Generálnej rade. Podľa článku IX Dohody o založení Svetovej obchodnej organizácie uzavretej v Marrákeši (ďalej len „dohoda z Marrákeša“) platí, že keď si Európska únia uplatňuje svoje hlasovacie právo, má rovnaký počet hlasov, aký je počet jej členských štátov, ktoré sú členmi WTO.

2.3. Pripravovaný akt Rady pre TRIPS

V dňoch 8. – 9. júna 2021 počas svojho formálneho zasadnutia má Rada pre TRIPS prijať rozhodnutie týkajúce sa žiadosti o predĺženie prechodného obdobia podľa článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS pre najmenej rozvinuté členské krajiny od 1. júla 2021 (ďalej len „pripravovaný akt“).

Od nadobudnutia platnosti dohody z Marrákeša 1. januára 1995 boli najmenej rozvinuté členské krajiny podľa článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS oslobodené na obdobie desiatich rokov od záväzkov vyplývajúcich z Dohody TRIPS s výnimkou článkov 3, 4 a 5. V uvedenom článku sa takisto stanovuje možnosť ďalšieho predĺženia tohto obdobia na základe riadne

[1] Rozhodnutie Rady 94/800/ES (z 22. decembra 1994) týkajúce sa uzavretia dohôd v mene Európskeho spoločenstva, pokiaľ ide o záležitosti v rámci jeho kompetencie, ku ktorým sa dospelo na Uruguajskom kole multilaterálnych rokovaní (1986 – 1994) (Ú. v. ES L 336, 23.12.1994, s. 1).

[2] Rokovací poriadok pre zasadnutia Rady pre TRIPS (z 28. septembra 1995) – IP/C/1.

odôvodnenej žiadosti najmenej rozvinutej členskej krajiny. Táto výnimka bola už na základe osobitných žiadostí najmenej rozvinutých členských krajín predĺžená dvakrát, a to v rokoch 2005 a 2013, pričom druhýkrát sa predĺžila do 1. júla 2021.

Čad v mene skupiny najmenej rozvinutých krajín 1. októbra 2020 formálne predložil žiadosť[3] o predĺženie prechodného obdobia. Skupina najmenej rozvinutých krajín požiadala o predĺženie prechodného obdobia na „tak dlho, pokiaľ člen zostáva v kategórii najmenej rozvinutej krajiny, a na obdobie dvanástich rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti rozhodnutia Valného zhromaždenia OSN o vyňatí člena z kategórie najmenej rozvinutých krajín."

Pripravovaný akt sa stane pre zmluvné strany záväzným v súlade s článkom 66 ods. 1 Dohody TRIPS, v ktorom sa stanovuje: „S ohľadom na špecifické potreby a požiadavky najmenej rozvinutých členských krajín, na ich ekonomické, finančné a administratívne ťažkosti a ich potreby pre pružné vytváranie životaschopnej technickej základne, sa od týchto členov nebude vyžadovať uplatňovanie ustanovení tejto dohody okrem článkov 3, 4 a 5 počas desiatich rokov odo dňa začatia jej uplatňovania podľa článku 65 ods. 1. Rada pre TRIPS na základe primerane zdôvodnenej žiadosti najmenej rozvinutej členskej krajiny túto lehotu predĺži."

3. POZÍCIA, KTORÁ SA MÁ ZAUJAŤ V MENE ÚNIE

Komisia odporúča Rade Európskej únie zaujať túto pozíciu Únie ako odpoveď na žiadosť najmenej rozvinutých členských krajín: Od najmenej rozvinutých členských krajín by sa nemalo vyžadovať uplatňovanie ustanovení Dohody TRIPS okrem článkov 3, 4 a 5 počas obmedzeného obdobia nepresahujúceho 10 rokov alebo do dňa, keď prestanú byť najmenej rozvinutými krajinami, podľa toho, ktorý dátum nastane skôr.

Predĺženie prechodného obdobia bez časového obmedzenia, ako to navrhujú najmenej rozvinuté krajiny, by však nebolo v súlade s cieľom postupne integrovať najmenej rozvinuté členské krajiny ako členov multilaterálneho obchodného systému do medzinárodného systému duševného vlastníctva na základe minimálnych požiadaviek stanovených v Dohode TRIPS.

Ak členovia WTO podporia predĺženie prechodného obdobia podľa článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS bez časového obmedzenia, Únia by nemala brániť dosiahnutiu konsenzu.

Určitá úroveň ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva je potrebná aj v prípade najmenej rozvinutých členských krajín, pretože práva duševného vlastníctva sú katalyzátorom inovácie a dôležitým nástrojom udržateľného rozvoja. Ochrana a presadzovanie práv duševného vlastníctva sú tiež stimulom pre držiteľov technológií, aby podporovali šírenie poznatkov, a priťahujú investície zo zahraničia do najmenej rozvinutých členských krajín. Určitá úroveň ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva v najmenej rozvinutých členských krajinách zároveň slúži ako stimul pre spoločnosti z EÚ, aby prinášali svoje nové technológie do najmenej rozvinutých členských krajín bez obáv z krádeže duševného vlastníctva alebo iného zneužívania. Predĺženie prechodného obdobia bez časového obmedzenia by najmenej rozvinuté členské krajiny dostatočne nemotivovalo k tomu, aby vyvíjali úsilie v tejto oblasti, a mohlo by byť kontraproduktívne pre ich konkurencieschopnosť v rámci svetového obchodného systému. Ďalšie predĺženie prechodného obdobia na vykonávanie Dohody TRIPS okrem článkov 3, 4 a 5 je však odôvodnené. Najmenej rozvinuté členské krajiny predstavujú najzraniteľnejší segment medzinárodného obchodného spoločenstva, ktorý sa vyznačuje obmedzeniami, ako sú nízky

[3] Dokument WTO IP/C/W/668.

príjem na obyvateľa, nízka úroveň ľudského rozvoja a hospodárske a štrukturálne prekážky rastu. Pandémia COVID-19 ešte viac zvýraznila výzvy, ktorým najmenej rozvinuté členské krajiny čelia. Tieto krajiny preto musia mať politický priestor a flexibilitu, aby mohli riešiť svoje rozvojové výzvy a vytvoriť životaschopnú technologickú základňu.

Takisto je dôležité usilovať sa o to, aby akékoľvek zmeny v zákonoch, iných právnych predpisoch a praxi najmenej rozvinutých členských krajín uskutočnené počas dodatočného prechodného obdobia nemohli viesť k nižšiemu stupňu súladu s ustanoveniami Dohody TRIPS. Táto požiadavka by podnietila najmenej rozvinuté členské krajiny k postupnému vykonávaniu určitých ustanovení Dohody TRIPS a zabránila zníženiu úrovne ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva. Úsilie najmenej rozvinutých členských krajín vynaložené na vykonávanie určitých ustanovení Dohody TRIPS by sa zohľadnilo pri rozhodovaní o príjemcoch technickej a finančnej spolupráce stanovenej v článku 67 Dohody TRIPS s cieľom uľahčiť vykonávanie Dohody TRIPS so zameraním na tie oblasti, ktoré majú najväčšiu okamžitú užitočnosť.

Zdá sa, že druhá časť žiadosti najmenej rozvinutých členských krajín, t. j. žiadosť o výnimku na dodatočné obdobie dvanástich rokov odo dňa, keď najmenej rozvinutá členská krajina prestane patriť do kategórie najmenej rozvinutých krajín, presahuje rozsah pôsobnosti článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS, keďže tento článok sa vzťahuje len na predĺženie prechodného obdobia na vykonávanie určitých ustanovení Dohody TRIPS najmenej rozvinutými členskými krajinami. Žiadosť by zrejme predstavovala výnimku z príslušných ustanovení Dohody TRIPS, o ktorej nemôže rozhodnúť Rada pre TRIPS. Žiadosť o udelenie výnimky iným ako najmenej rozvinutým krajinám ako súčasť rozhodnutia Rady pre TRIPS podľa článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS preto nemožno podporiť.

Je potrebné poznamenať, že žiadosť o výnimku na dodatočné obdobie dvanástich rokov odo dňa, keď najmenej rozvinutá členská krajina prestane patriť do kategórie najmenej rozvinutých krajín, je zahrnutá aj v oznámení[4] o hladkom prechode v prospech krajín, ktoré prestali patriť do kategórie najmenej rozvinutých krajín, ktoré 17. novembra 2020 predložila misia Čadu v mene skupiny najmenej rozvinutých krajín Generálnej rade a ktoré je predmetom rokovaní v Generálnej rade.

Iniciatíva je plne v súlade s politikami EÚ. Podobné rozhodnutia už boli prijaté v minulosti. Európska únia podporila predĺženie prechodného obdobia, počas ktorého najmenej rozvinuté členské krajiny nemusia vykonávať Dohodu TRIPS okrem článkov 3, 4 a 5, do 1. júla 2021, ako sa dohodli členovia WTO 11. júna 2013[5].

Najmenej rozvinutým členským krajinám bola udelená aj osobitná výnimka, pokiaľ ide o vykonávanie ustanovení Dohody TRIPS o farmaceutických výrobkoch. Platnosť tejto výnimky mala na základe vyhlásenia z Dauhy o Dohode TRIPS a verejnom zdraví prijatého 14. novembra 2001 pôvodne uplynúť 1. januára 2016. V roku 2015 Bangladéš v mene skupiny najmenej rozvinutých krajín požiadal o oslobodenie od záväzkov plynúcich z Dohody TRIPS pre najmenej rozvinuté členské krajiny, pokiaľ ide o farmaceutické výrobky, na tak dlho, pokiaľ budú najmenej rozvinutými krajinami. EÚ túto žiadosť skupiny najmenej rozvinutých krajín podporila vzhľadom na vyhlásenie z Dauhy o Dohode TRIPS a verejnom zdraví a na rozhodnutie Generálnej rady WTO z 30. augusta 2003 o vykonávaní odseku 6 vyhlásenia z Dauhy. Platnosť uvedenej výnimky bola napokon predĺžená do 1. januára 2033 alebo do dňa, keď najmenej rozvinutá členská krajina prestane byť najmenej rozvinutou krajinou, podľa toho, ktorý dátum nastane skôr.

---

4 WT/GC/W/807.

5 Dokument WTO IP/C/64.

Pozícia EÚ k pripravovanému aktu je plne v súlade s pozíciou EÚ k vykonávaniu ustanovení Dohody TRIPS o farmaceutických výrobkoch.

4. PROCESNOPRÁVNY ZÁKLAD

4.1. Zásady

V článku 218 ods. 9 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa stanovujú rozhodnutia, ktorými sa určujú „pozície, ktoré sa majú prijať v mene Únie v rámci orgánu zriadeného dohodou, keď je tento orgán vyzvaný prijať akty s právnymi účinkami s výnimkou aktov dopĺňajúcich alebo meniacich inštitucionálny rámec danej dohody.“

Pojem „akty s právnymi účinkami“ zahŕňa akty, ktoré majú právne účinky na základe pravidiel medzinárodného práva, ktorým sa riadi predmetný orgán. Zahŕňa aj nástroje, ktoré nemajú záväzný účinok podľa medzinárodného práva, ale „môžu rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť obsah právnej úpravy prijatej normotvorcom EÚ“[6].

4.2. Uplatnenie na tento prípad

Rada pre TRIPS je orgán zriadený dohodou z Marrákeša a jej prílohou 1C týkajúcou sa Dohody TRIPS.

Akt, ktorý má Rada pre TRIPS prijať, predstavuje akt s právnymi účinkami. Pripravovaný akt bude záväzný podľa medzinárodného práva v súlade s článkom 66 ods. 1 Dohody TRIPS.

Pripravovaný akt nedopĺňa ani nemení inštitucionálny rámec danej dohody.

Procesnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je preto článok 218 ods. 9 ZFEÚ.

4.3. Hmotnoprávny základ

4.3.1. Zásady

Hmotnoprávny základ rozhodnutia podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ závisí predovšetkým od cieľa a obsahu pripravovaného aktu, v súvislosti s ktorým sa zaujíma pozícia v mene Únie. Ak pripravovaný akt sleduje dva ciele alebo obsahuje dve zložky a ak jeden z týchto cieľov alebo jednu z týchto zložiek možno určiť ako hlavnú, zatiaľ čo druhý cieľ alebo druhá zložka je len vedľajšia, rozhodnutie podľa článku 218 ods. 9 ZFEÚ musí byť založené na jedinom hmotnoprávnom základe, a to na tom, ktorý si vyžaduje hlavný alebo prevažujúci cieľ alebo zložka.

4.3.2. Uplatnenie na tento prípad

Hlavný cieľ a obsah pripravovaného aktu sa týkajú spoločnej obchodnej politiky. Hmotnoprávnym základom navrhovaného rozhodnutia je preto článok 207 ods. 4 ZFEÚ.

4.4. Záver

Právnym základom navrhovaného rozhodnutia by mal byť článok 207 ods. 4 prvý pododsek ZFEÚ v spojení s článkom 218 ods. 9 ZFEÚ.

[6] Rozsudok Súdneho dvora zo 7. októbra 2014, Nemecko/Rada, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, body 61 až 64.

2021/0098 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pozícii, ktorá sa má zaujať v mene Európskej únie v Rade pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva Svetovej obchodnej organizácie

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 207 ods. 4 prvý pododsek v spojení s článkom 218 ods. 9,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Dohoda o založení Svetovej obchodnej organizácie, ako aj dohody v prílohách 1, 2 a 3 k uvedenej dohode (ďalej len „dohoda z Marrákeša“) bola uzavretá Úniou rozhodnutím Rady 94/800/ES[1] a nadobudla platnosť 1. januára 1995.

(2) Podľa článku 66 ods. 1 Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (ďalej len „Dohoda TRIPS“), ktorá je uvedená v prílohe 1C k dohode z Marrákeša, Rada pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Rada pre TRIPS“) na základe riadne odôvodnenej žiadosti najmenej rozvinutej členskej krajiny predĺži prechodné obdobie, počas ktorého sa od najmenej rozvinutých členských krajín nevyžaduje uplatňovanie ustanovení Dohody TRIPS okrem článkov 3, 4 a 5.

(3) Súčasné prechodné obdobie schválené rozhodnutím Rady pre TRIPS z 11. júna 2013[2] sa skončí 1. júla 2021.

(4) Čad 1. októbra 2020 v mene skupiny najmenej rozvinutých krajín formálne predložil žiadosť o predĺženie prechodného obdobia[3].

(5) Rada pre TRIPS prijme počas svojho formálneho zasadnutia v dňoch 8. a 9. júna 2021 rozhodnutie týkajúce sa žiadosti o predĺženie prechodného obdobia podľa článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS pre najmenej rozvinuté členské krajiny (ďalej len „rozhodnutie Rady pre TRIPS“).

(6) Je vhodné stanoviť pozíciu, ktorá sa má zaujať v mene Únie v Rade pre TRIPS, pretože rozhodnutie Rady pre TRIPS bude pre Úniu záväzné.

(7) Najmenej rozvinuté členské krajiny predstavujú najzraniteľnejší segment medzinárodného obchodného spoločenstva, ktorý čelí hospodárskym, finančným a administratívnym ťažkostiam. Najmenej rozvinuté členské krajiny musia mať politický priestor a flexibilitu, aby mohli riešiť svoje rozvojové výzvy, a dodatočný čas na vykonávanie Dohody TRIPS.

---

[1] Rozhodnutie Rady 94/800/ES z 22. decembra 1994 týkajúce sa uzavretia dohôd v mene Európskeho spoločenstva, pokiaľ ide o záležitosti v rámci jeho kompetencie, ku ktorým sa dospelo na Uruguajskom kole multilaterálnych rokovaní (1986 – 1994) (Ú. v. ES L 336, 23.12.1994, s. 1).

[2] IP/C/64.

[3] Dokument WTO IP/C/W/668.

(8) Určitá úroveň ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva je v prospech najmenej rozvinutých členských krajín, pretože práva duševného vlastníctva sú katalyzátorom inovácie a dôležitým nástrojom udržateľného rozvoja. Niektoré najmenej rozvinuté členské krajiny už podnikli kroky na vykonávanie Dohody TRIPS a je potrebné ich nabádať k tomu, aby neznižovali existujúcu úroveň ochrany a presadzovania práv duševného vlastníctva.

(9) Predĺženie prechodného obdobia bez časového obmedzenia, ako to navrhuje skupina najmenej rozvinutých krajín, by spomalilo proces postupnej integrácie najmenej rozvinutých členských krajín ako členov multilaterálneho obchodného systému do medzinárodného systému duševného vlastníctva na základe minimálnych požiadaviek stanovených v Dohode TRIPS.

(10) Preto je vhodné predĺžiť prechodné obdobie na vykonávanie Dohody TRIPS okrem článkov 3, 4 a 5 pre najmenej rozvinuté členské krajiny na obmedzené obdobie nepresahujúce desať rokov.

(11) Ak členovia Svetovej obchodnej organizácie podporia predĺženie prechodného obdobia podľa článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS na dlhšie obdobie alebo bez časového obmedzenia, Únia by nemala brániť dosiahnutiu konsenzu.

(12) Zdá sa, že žiadosť najmenej rozvinutých krajín o výnimku na dodatočné obdobie dvanástich rokov počítané odo dňa, keď najmenej rozvinutá členská krajina prestane patriť do kategórie najmenej rozvinutých krajín, presahuje rozsah pôsobnosti článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS, keďže tento článok sa vzťahuje len na predĺženie prechodného obdobia na vykonávanie určitých ustanovení Dohody TRIPS najmenej rozvinutými členskými krajinami. Žiadosť o udelenie výnimky iným ako najmenej rozvinutým členským krajinám ako súčasť rozhodnutia Rady pre TRIPS podľa článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS by sa preto nemala podporiť,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pozícia, ktorá sa má zaujať v mene Únie v Rade pre obchodné aspekty práv duševného vlastníctva Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „Rada pre TRIPS“) na jej formálnom zasadnutí 8. a 9. júna 2021, je takáto:

a) Od najmenej rozvinutých členských krajín by sa nemalo vyžadovať uplatňovanie ustanovení Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (ďalej len „Dohoda TRIPS“) okrem článkov 3, 4 a 5 počas obmedzeného obdobia nepresahujúceho desať rokov alebo do dňa, keď prestanú byť najmenej rozvinutou členskou krajinou, podľa toho, ktorý dátum nastane skôr.

b) Ak členovia Svetovej obchodnej organizácie podporia predĺženie prechodného obdobia podľa článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS na dlhšie obdobie alebo bez časového obmedzenia, Únia by nemala brániť dosiahnutiu konsenzu.

c) Najmenej rozvinuté členské krajiny by mali zabezpečiť, aby akékoľvek zmeny v ich zákonoch, iných právnych predpisoch a praxi uskutočnené počas dodatočného prechodného obdobia neviedli k nižšiemu stupňu súladu s ustanoveniami Dohody TRIPS. Ak by však členovia Svetovej obchodnej organizácie takýto záväzok najmenej rozvinutých členských krajín nepodporili, Únia by nemala brániť dosiahnutiu konsenzu.

d) Žiadosť najmenej rozvinutých členských krajín o výnimku na dodatočné obdobie dvanástich rokov odo dňa, keď najmenej rozvinutá členská krajina prestane patriť do kategórie najmenej rozvinutých krajín, by sa podporiť nemala, keďže nepatrí do rozsahu pôsobnosti článku 66 ods. 1 Dohody TRIPS.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Komisii.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka